

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ КОЛЕДЖ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

освітньо-кваліфікаційний рівень молодший спеціаліст
галузь знань 07 "Управління та адміністрування"
спеціальність 076 " Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність "

ЗАТВЕРДЖЕНО
педагогічною радою
Голова педагогічної ради
М. М. Тимошенко
(протокол № _____ від " 29 " 06 _____ 2018 р.)

Житомир - 2018

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

освітньо-професійної програми

СХВАЛЕНО

Цикловою комісією обліково-економічних дисциплін

Протокол від « 12 » _____ 06 _____ 2018 року № 11

Голова циклової комісії _____ (Магнушевська Т.М)

ПОГОДЖЕНО

Методичною радою Житомирського агротехнічного коледжу

Протокол від « 21 » _____ 06 _____ 2018 року № 6

Голова методичної ради _____ І. М. Можарівська

ЗАТВЕРДЖЕНО

Педагогічною радою Житомирського агротехнічного коледжу

Протокол від « 29 » _____ 06 _____ 2018 року № 6

Голова педагогічної ради _____ Тимошенко М. М.

Гарант освітньої програми:

викладач спеціальних економічних дисциплін,

спеціаліст вищої категорії Житомирського агротехнічного коледжу,

_____ Трещяк О. Б.

РОЗРОБЛЕНО

робочою групою у складі:

Керівник робочої групи (гарант освітньої програми):

Тржецяк Олена Борисівна – викладач спеціальних економічних дисциплін, спеціаліст вищої категорії;

Члени робочої групи:

Оліфір Ірина Андріївна – викладач спеціальних економічних дисциплін, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;

Дмуховська Оксана Миколаївна – викладач спеціальних економічних дисциплін, спеціаліст першої категорії.

**1. Профіль освітньої програми зі спеціальності
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»**

1 - Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу	Житомирський агротехнічний коледж
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Молодший спеціаліст, молодший спеціаліст з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Офіційна назва освітньої програми	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом молодшого спеціаліста, одиничний, 120 кредитів ECTS, термін навчання 1 рік 10 місяців
Наявність акредитації	
Цикл/рівень	НРК України – 5 рівень
Передумови	Повна загальна середня освіта, базова середня освіта, ОКР "кваліфікований робітник"
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	3 01.09.2018 р. до 01.07.2027 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	www.zhatk.zt.ua
2 – Мета освітньої програми	
Формування особистості фахівця, здатного розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми організації підприємницької діяльності, торгівельної справи та біржової діяльності, набуття компетентностей з визначення пріоритетних напрямів та організації власного бізнесу, прийняття ефективних підприємницьких рішень на внутрішніх та зовнішніх ринках, здатність використання набутих знань з питань підприємництва, торгівлі та біржових операцій в практичній діяльності.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Галузь знань 07 Управління та адміністрування Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Орієнтація програми	Освітньо-професійна, фундаментальна, прикладна. Програма складається з дисциплін загальної, професійної та практичної підготовки.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Спеціальна освіта та професійна підготовка в галузі управління та адміністрування за спеціальністю «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Програма орієнтує на практичне опанування навичок з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Структура програми передбачає динамічне, інтегративне та інтерактивне навчання. Орієнтується на сучасні наукові дослідження в галузі підприємництва, фінансування торговельної справи, враховує специфіку роботи зазначеної галузі; базується на проектних та апробованих практичних результатах із врахуванням стану розвитку інновацій та перспектив їх використання та впровадження.
Особливості програми	Поєднання компетентностей за різними напрямками – підприємництво, торгівля та біржова діяльність.
4 - Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускник придатний до працевлаштування на посади у відповідності до Національного класифікатора професій ДК 003:2010: 3411. Дилери (біржові торговці за свій рахунок) та брокери (посередники) із заставних та фінансових операцій <ul style="list-style-type: none"> - фахівець з біржових операцій; - маклер біржовий; - брокер; - дилер. 3421. <u>Торговельний брокер (маклер).</u> 3429. <u>Агенти комерційних послуг та торговельні брокери:</u> агент податковий; <ul style="list-style-type: none"> - агент рекламний; - представник з реклами; - ревізор комерційний; - торговець (обслуговування бізнесу та реклами). 5220. <u>Продавці в магазинах</u> <ul style="list-style-type: none"> - демонстратор товарів; - продавець непродовольчих товарів; - продавець продовольчих товарів; - продавець – консультант.

Подальше навчання	Здобуття кваліфікації бакалавра за освітніми програмами першого рівня вищої освіти
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентсько-центроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання через практику тощо. Проведення лекційних, практичних та лабораторних занять, тренінгів; організація майстер-класів, круглих столів, наукових конференцій та семінарів; залучення студентів до участі в проектних роботах, конкурсах, олімпіадах та науково-дослідних заходах. Залучення до проведення занять кваліфікованих практикуючих фахівців. Застосовуються елементи дистанційного навчання.
Оцінювання	Усне та письмове опитування, тести, ситуаційні задачі та практичні завдання, презентація наукової роботи, захист курсових робіт, заліки, екзамени, кваліфікаційний екзамен за фахом. Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за 4-бальною національною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно); 2-рівневою національною шкалою (зараховано / незараховано); 100- бальною; шкалою ECTS (A, B, C, D, E, F, FX)
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у галузі підприємництва, торгівлі та біржової діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до формування світогляду щодо розвитку людського буття, історії, суспільства, природи і духовної культури. ЗК 2. Здатність і готовність формувати гідне ставлення до надбань історії та національної культури, реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

	<p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу, математичних обрахунків та застосовування знань у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 5. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>ЗК 6. Прагнення до збереження навколишнього середовища, забезпечення збереження здоров'я та життя людини.</p> <p>ЗК 7. Набуття гнучкого мислення та компетентне застосування економічних знань в широкому діапазоні можливих місць роботи та повсякденному житті. розуміння основних економічних законів суспільства.</p> <p>ЗК 8. Здатність працювати в команді, вести професійні дискусії, вирішувати поставлені завдання та виявляти проблемні ситуації у сферах професійної діяльності.</p> <p>ЗК 9. Здатність до ефективних письмових та усних комунікацій та представлення обґрунтованої кількісної і якісної економічної інформації з різних джерел із використанням сучасних інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 10. Дотримання норм і принципів професійної етики, а також розуміння відповідальності за прийняття рішень у професійній діяльності та їх впливу на соціальну сферу.</p> <p>ЗК 11. Здатність до пошуку, обробки та аналізу і статистичної, фінансової та облікової інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 12. Здатність адаптуватися до нових ситуацій у професійній діяльності, застосовувати знання на практиці та працювати в команді.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК 1. Здатність розуміння генезису та закономірностей функціонування сучасних економічних систем і сучасної економічної політики.</p> <p>ФК 2. Здатність застосовувати математичні знання для здійснення економічних розрахунків та вирішення управлінських завдань, здатність здійснювати математичне моделювання економіко-управлінських процесів, складати відповідні задачі та обирати</p>

відповідні методи їх розв'язання. щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ФК 4. Здатність використовувати інформаційні та комп'ютерні технології для прийняття рішень з організації та управління підприємницькою, торговельною та біржовою діяльністю.

ФК 5. Здатність до опрацювання нормативної, правової, методичної, наукової та довідкової літератури українською та іноземними мовами.

ФК 6. Здатність організувати роботу відповідно до вимог охорони навколишнього середовища, безпеки життєдіяльності й охорони праці.

ФК 7. Здатність до критичного осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

ФК 8. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур, здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

ФК 9. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

ФК 10. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

ФК 11. Здатність до управління комерційними проектами, біржовими інститутами та бізнес-проектами організації; ця здатність повинна ґрунтуватися на глибокому розумінні та знанні широкого кола питань менеджменту, маркетингу, бухгалтерського обліку, фінансового аналізу та оподаткування.

ФК 12. Здатність застосовувати інноваційні підходи, визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ФК 13. Здатність застосовувати основи обліку та

	<p>оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.</p> <p>ФК 14. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.</p> <p>ФК 15. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.</p> <p>ФК 16. Здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові області, використовуючи здобуті знання.</p> <p>ФК 17. Здатність використовувати професійно-профільовані знання в галузі економічного обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ФК 18. Здатність виконувати відповідні експериментальні дослідження та застосовувати дослідницькі навички за професійною тематикою, проводити експертизи якості товарів та послуг.</p> <p>ФК 19. Здатність оцінювати отримані результати та аргументовано захищати прийняті рішення.</p> <p>ФК 20. Здатність організувати професійну діяльність в колективі; уміння формулювати і делегувати професійні завдання; уміння взаємодіяти з іншими особами для реалізації прийнятних рішень у професійних питаннях.</p>
7 - Програмні результати навчання	
	<p>ПРН 1. Розуміння сутності та принципів розвитку суспільства, природи і мислення, культурологічних питань сучасності з позицій вшанування традицій і звичаїв свого народу та культурного надбання людства, здатність аналізувати історичні події та процеси.</p> <p>ПРН 2. Формування необхідного рівня знань Конституції України, права, економічної науки, розуміння причинно-наслідкових зв'язків економічних систем і суспільства та уміння використовувати дані знання на практиці.</p> <p>ПРН 3. Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.</p> <p>ПРН 4. Володіти базовими знаннями фундаментальних</p>

розділів математики в обсязі, необхідному для застосування економіко-математичних методів у обраній професії.

ПРН 5. Уміння застосовувати законодавчі та інші нормативно-правові акти з охорони праці та техніки безпеки.

ПРН 6. Уміння використовувати економічні закони і категорії, закономірності та принципи ринкової економіки, оперувати економічними категоріями та поняттями.

ПРН 7. Володіння навичками міжособистісної комунікації у сфері взаємодії з державними органами, промисловими підприємствами, торговельними організаціями з питань маркетингового управління підприємством.

ПРН 8. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН 9. Здатність демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН 10. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

ПРН 11. Здатність організувати та здійснювати збір аналітичної вихідної інформації для проведення ідентифікації товарів.

ПРН 12. Уміння формувати і здійснювати ефективну закупівельну діяльність та визначати критерії формування товарного асортименту, оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

ПРН 13. Вміння визначати відповідність якості товарів, тари, послуг вимогам законодавчо-правових актів, здійснювати контроль за виконанням договорів, угод, контрактів. ефективно контролювати дотримання

	<p>правил торгівлі, зберігання товарів.</p> <p>ПРН 14. Здатність здійснювати менеджмент підприємства.</p> <p>ПРН 15. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур, формувати інформаційне середовище щодо якості, безпечності товарів, товарної асортиментної структури, правового поля здійснення торговельно- посередницької діяльності.</p> <p>ПРН 16. Уміння ефективно аналізувати та управляти матеріально-фінансовим станом підприємства.</p> <p>ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.</p> <p>ПРН 18. Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності, вміти проводити збір та аналіз статистичних та фінансових даних.</p> <p>ПРН 19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.</p> <p>ПРН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>До реалізації програми залучаються науково-педагогічні працівники з науковими ступенями, вченими званнями та викладачі вищої категорії. З метою підвищення фахового рівня всі науково-педагогічні працівники один раз на п'ять років проходять стажування, в т.ч. на підприємствах, в установах, організаціях.</p>

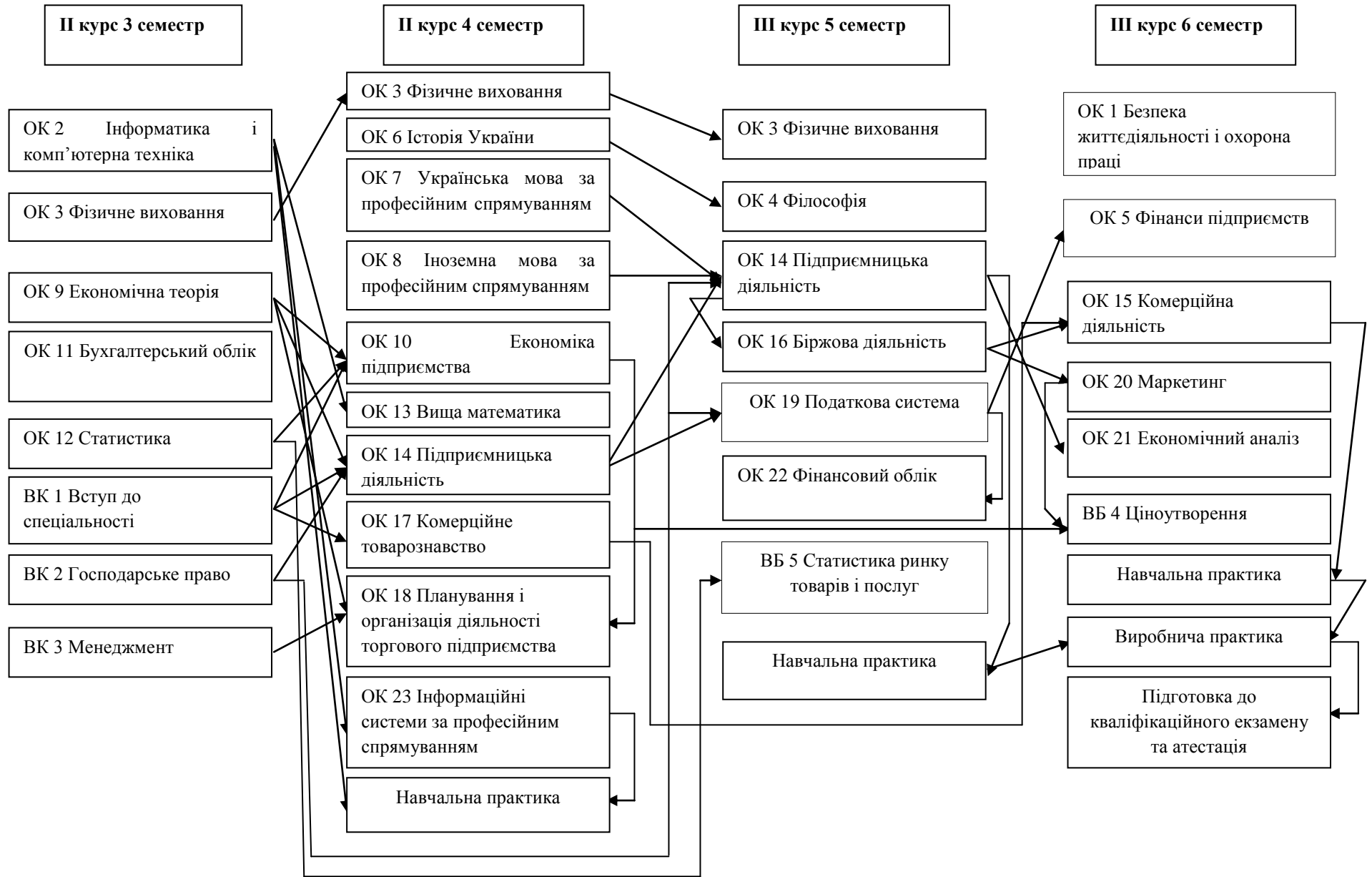
Матеріально-технічне забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> - навчальні корпуси; - гуртожитки; - тематичні кабінети; - спеціалізовані лабораторії; - комп'ютерні класи; - їдальня; - точки бездротового доступу до мережі Інтернет; - мультимедійне обладнання; - спортивний зал, спортивні майданчики.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> - офіційний сайт ЖАТК: www.zhatk.zt.ua; - пакет MS Office 365; - програми 1С:Бухгалтерія 8, - ПЗ «Єдине вікно (EDZV), М.Е.Дос. версія: 10.01.213; - бібліотека, читальна зала; - освітній портал; - графіки навчального процесу; - навчальні і робочі плани; - навчальні та робочі програми дисциплін; - навчально-методичні комплекси дисциплін; - дидактичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін; - програми практик; - методичні вказівки щодо виконання курсових проектів (робіт); - критерії оцінювання рівня підготовки; - пакети комплексних контрольних робіт; - пакети екзаменаційних матеріалів.
9 - Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Підвищення кваліфікації (стажування) педагогічних та науково-педагогічних працівників у вітчизняних закладах вищої освіти, на підприємствах, в установах організаціях.
Міжнародна кредитна мобільність	-
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	непередбачено

2. Перелік компонент освітньо-професійної/наукової програми та їх логічна послідовність

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
1. Обов'язкові компоненти ОПП			
1.1. Обов'язкові дисципліни загальної підготовки			
ОК 1	Безпека життєдіяльності і охорона праці	3	екзамен
ОК 2	Інформатика і комп'ютерна техніка	5	
ОК 3	Фізичне виховання	3	залік
ОК 4	Філософія	3	залік
ОК 5	Фінанси підприємства	3	залік
ОК 6	Історія України	3	
ОК 7	Українська мова за професійним спрямуванням	3	
ОК 8	Іноземна мова за професійним спрямуванням	3	
ОК 9	Економічна теорія	4	
ОК 10	Економіка підприємства	4	
ОК 11	Бухгалтерський облік	4	
ОК 12	Статистика	3	
ОК 13	Вища математика	4	
Всього по циклу загальної підготовки		45	
1.2. Обов'язкові дисципліни професійної підготовки			
ОК 14	Підприємницька діяльність	5	екзамен, курсова робота
ОК 15	Комерційна діяльність	4	екзамен, курсова робота
ОК 16	Біржова діяльність	4	екзамен
ОК 17	Комерційне товарознавство	4	
ОК 18	Планування і організація діяльності торгового підприємства	3	
ОК 19	Податкова система	3	залік
ОК 20	Маркетинг	4	залік
ОК 21	Економічний аналіз	3	екзамен

ОК 22	Фінансовий облік	3	екзамен
ОК 23	Інформаційні системи за професійним спрямуванням	3	
Всього по циклу професійної підготовки		36	
Загальний обсяг обов'язкових компонент		81	
2. Вибіркові компоненти ОПП			
2.1 Вибіркові дисципліни загальної підготовки			
ВК 1	Вступ до спеціальності	3	
	<i>Введення в бізнес</i>		
ВК 2	Господарське право	3	
	<i>Правове регулювання діяльності підприємства</i>		
ВК 3	Менеджмент	3	
	<i>Історія менеджменту</i>		
Всього по циклу загальної підготовки		9	
2.2 Вибіркові дисципліни професійної підготовки			
ВБ 4	Ціноутворення	3	залік
	<i>Фінансовий ринок</i>		
ВБ 5	Статистика ринку товарів і послуг	3	залік
	<i>Потенціал і розвиток торгових підприємств</i>		
Всього по циклу професійної підготовки		6	
Всього за вибірковою частиною		15	
Практична підготовка			
	Навчальна практики	15	
	Виробнича практика	3	
	Екзаменаційна сесія	6	екзамени, комплексний кваліфікаційний екзамен
Загальний обсяг освітньої програми		120	

Структурно-логічна схема ОПШ

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої професійної програми спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» проводиться у формі комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціальності та завершується видачою документу встановленого зразка про присудження ступеня молодшого спеціаліста із присвоєнням кваліфікації: молодший спеціаліст, освітній рівень молодший спеціаліст, спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Рівень фахової підготовки встановлюється опосередковано за допомогою різних за формою завдань і складається з:

- теоретичної частини (тестові завдання);
- практичної частини (розв'язання комплексної ситуаційної задачі).

На підсумкову атестацію виносяться система компетентностей, що визначена в цій освітній програмі та відповідні програмні результати навчання відповідно до спеціалізації підготовки.

До структури комплексного кваліфікаційного екзамену входить оцінювання компетентностей з таких дисциплін: підприємницька діяльність, комерційна діяльність, комерційне товарознавство, біржова діяльність, фінансовий облік. Підсумкова атестація може проводитись в усній, письмовій, тестовій або комбінованій формах.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонента ОПП

	Компетентності																																				
	Загальні компетентності												Спеціальні (фахові) компетентності																								
	З К 1	З К 2	З К 3	З К 4	З К 5	З К 6	З К 7	З К 8	З К 9	З К 10	З К 11	З К 12	Ф К 1	Ф К 2	Ф К 3	Ф К 4	Ф К 5	Ф К 6	Ф К 7	Ф К 8	Ф К 9	Ф К 10	Ф К 11	Ф К 12	Ф К 13	Ф К 14	Ф К 15	Ф К 16	Ф К 17	Ф К 18	Ф К 19	Ф К 20					
ОК 1	+	+		+																														+			
ОК 2		+	+					+								+																		+			
ОК 3	+	+						+								+																		+			
ОК 4	+	+						+																													
ОК 5			+													+																		+			
ОК 6			+					+																											+		
ОК 7						+												+																			
ОК 8				+																															+		
ОК 9									+			+			+																				+		
ОК 10	+					+						+					+																		+		
ОК 11						+		+				+					+																		+		
ОК 12				+	+		+	+		+		+																							+	+	
ОК 13				+	+		+					+	+																						+	+	
ОК 14				+			+	+			+	+								+			+	+				+							+		
ОК 15				+	+					+	+	+											+		+										+		
ОК 16				+	+			+			+	+			+									+											+		
ОК 17					+			+				+			+				+	+								+							+		
ОК 18					+		+	+		+		+		+					+		+														+	+	
ОК 19		+						+							+																				+	+	
ОК 20							+	+		+		+										+	+												+	+	+
ОК 21				+			+				+				+												+	+							+	+	+
ОК 22				+			+	+			+	+									+	+		+											+	+	
ОК 23								+				+							+				+	+											+		+
ВК 1					+		+	+			+	+		+					+																+	+	
ВК 2								+	+	+					+	+																			+	+	+
ВК 3	+	+	+			+				+		+		+		+	+						+	+											+	+	+
ВБ 4		+						+							+																				+	+	+
ВБ 5				+	+			+			+	+		+	+							+		+											+	+	+

5. Перелік нормативних документів, на яких базується ОПШ

1. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту» [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
2. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту» – [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
3. Довідник користувача ЄКТС-2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://naps.gov.ua/ua/press/announcements/860/> .
4. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти [Електронний ресурс] / кол. авторів. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua>.
5. Національна рамка кваліфікацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п> .
6. Національний класифікатор України: "Класифікатор професій" ДК 003:2010. – К.: Вид-во "Соцінформ", 2010.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>];
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-п/page>]
9. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації / авт.: В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / за ред. В. Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.
10. TUNING (Education). Reference Points for the Design and Delivery of Degree Programmes in Education [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unideusto.org>.